



## *Triadica sebifera*

**Synonyma:** *Sapium sebiferum*

**České jméno:** kožokvět lojonosný, lojovník čínský

**Anglické jméno:** Chinese tallow tree

**Čeleď:** *Euphorbiaceae*



Obr. 1 Kožokvět lojonosný. Foto: CABI

**Původ:** Pochází z Číny, původně pravděpodobně z oblasti řeky Chuang-che.

**Sekundární rozšíření:** Rozšířen do celé jižní Číny a na Tchaj-wan, dále do Vietnamu, Indie, Pákistánu, Japonska a Indonésie. Mimo Asii do východní Austrálie a některých států na jihu USA, střední Ameriky a také do 9 zemí subtropické a tropické Afriky. Z Evropy není hlášen jeho výskyt ve volné přírodě.

**Rozšíření v ČR:** Druh není přítomen na území ČR.

**Cesty zavlečení:** Záměrně vysazován jako okrasná dřevina do parků a zahrad, v Evropě od počátku 18. století. Také dřívě využíván jako zdroj oleje (ze semen) na tvorbu svíček a mýdel. Dnes se olej používá i na výrobu biopaliv (např. v USA).

**Popis:** Nevysoký, opadavý, většinou bohatě větvený strom dorůstá maximálně 15 metrů. Kůra je v mládí tmavozelená a postupně se stává šedou a zbrázděnou. Tuhé listy jsou široce vejčité až kosočtverečné, 3 – 9 cm široké a 3 – 13 cm dlouhé, na konci zašpičatělé. Řapíky listů dosahují délky 2,5 – 6 cm a obsahují drobné palisty. Květenstvím jsou úzké terminální hrozny dlouhé 5 – 35 cm. Samičí květy se nachází v dolní části, vyrůstají jednotlivě, stopka je 2–5 mm dlouhá, semeník je vejcovitý, čnělka trojramenná. Samčí květy rostou ve svazečcích po 10–15, stopky jsou 1–4 mm dlouhé, kalich mělce trojlaločný, nepravidelně pilovitý, tyčinky 2 až 3. Plodenství je až 30 cm dlouhé, plodem je trojpouzdrá tobolka o průměru 1–1,3 cm, obsahuje 3 černá semena o průměru cca 7 mm. Ve své domovině roste v lesích na vápencovém podkladě. Sekundárně se objevuje v mokřinách, bažinách, podél vodních toků. Kvetे od dubna do srpna.



Obr. 2 Tuhé vejčité listy. Foto: Karel Bergmann



Obr. 3 Borcka. Foto: Zoya Akulova



Obr. 4 Úzké hroznovité květenství. Foto: Karel Bergmann



Obr. 5 Trojpouzdré tobolky. Foto: Zoya Akulova

**Možnosti záměny:** Z našich domácích dřevin je nejpodobnější topol černý (*Populus nigra*), a to tvarem a velikostí listů. Okraj čepele je však pilovitý, na rozdíl od hladkých listů kožokvětu. Stejně lze i oddělit od dalšího zástupce topolů, tzv. japonského topolu, křížence pěstovaného jako energetická rostlina na plantážích.





Obr. 6 Listy topolu černého



Obr. 7 List japonského topolu

**Riziko:** Souvislé monodruhové porosty této agresivní a rychle rostoucí dřeviny snižují druhovou diverzitu v místě výskytu. Nejnáchylnější jsou travinné a křovinné ekosystémy, které kožokvět postupně přeměňuje na lesní porost. Rozkládající se listový opad s obsahem celé řady taninů a flavonoidů taktéž ochuzuje mikrofaunu v povrchové vrstvě půdy. V jihovýchodní části USA porosty kožokvětu pokrývají cca 185 000 ha a zvyšují frekvenci výskytu tamních požárů. Rostlina je také jedovatá, představuje nebezpečí pro člověka i pasoucí se dobytek (nejodolnější jsou ovce a kozy). Pyl je alergenní, míza stromu může člověku způsobit nepříjemné kožní reakce.

**Likvidace:** Nejúčinnější je kombinace mechanických a chemických metod (kácení a potření herbicidem – např. 2,4-D, ideálně po odkvětu). Prosté pokácení a vyřezání nepostačuje, jelikož strom poměrně obstojně zmlazuje. Malé semenáčky a výmladky lze vytrhávat, nutno ale i s co největší částí kořene. V Texasu občas likvidují monodruhové porosty těžkou technikou a následně zatravňují. Osvědčená je také injekce herbicidů (2,4-D, triclopyr) nebo u menších stromků pozdně letní postřik na list (glyfosát, triclopyr). V USA též probíhá výzkum biologického boje proti tomuto stromu, zatím nejvhodnějším potenciálním kandidátem je brouk z čeledi mandelinkovití *Bikasha collaris*.

#### Zdroje:

Wheeler G.S., Ding J. 2014. Is Chinese Tallowtree, *Triadica sebifera*, an Appropriate Target for Biological Control in the United States? *Invasive Plant Science and Management* 7: 345–359.

<https://botany.cz/cs/triadica-sebifera/>

<https://www.cabi.org/isc/datasheet/48351>

**Autor:** Tomáš Görner, AOPK ČR ([tomas.gorner@nature.cz](mailto:tomas.gorner@nature.cz))

**Vytvořeno:** 20. 2. 2021